

—14 Aar. Hvor vi har truffet hinanden politisk, har det ærede Medlem altid givet mig mange gode Raad, og jeg har altid befundet mig vel ved ikke at følge dem; det agter jeg heller ikke at gøre fremtidig.

Eriis-Skotte: Naar der af den højtærede Minister og for øvrigt ogsaa af det ærede Medlem Hr. Abrahamson er fremført det Argument mod Statsdrift, at det vilde blive for dyrt at lade Staten drive de jydskke Telefoner, ved jeg nok, at det er blevet moderne for Tiden at hævde, at Statsdrift altid er dyr, men jeg tror, det er en meget skadelig Mode, som man burde se igen at komme bort fra jo før jo hellere. Der er nemlig i Virkeligheden ikke noget om det, der behøver i alt Fald ikke at være det. Selvfølgelig er den lille private Forretning billigere i Administration end Statsdrift, men her taler vi om Stordrift, og jeg har endnu ikke set, at den private Stordrift, særlig hvor den nærmer sig til en Monopolvirksomhed eller et rent Monopol, administrerer billigere end Staten, tværtimod, min Erfaring fra de private koncessionerede Virksomheder, som jeg har været med til paa det offentlige Vegne i min Egenskab af Medlem af Kommunalbestyrelsen at overtage, har vist mig, at Overgangen til offentlig Drift altid medførte væsentlige Administrationsbesparelser, og der er neppe nogen, som virkelig kender til Sagen, der f. Eks. vil hævde, at Det forenede Dampskibsselskab administrerer billigere end Statsvirksomheder. Jeg skal erindre om, hvorledes til Eksempel Statsbanerne med meget smaa Takster før Krigen gav et rimeligt Overskud til Trods for, at man altid fra Befolkningens Side kræver langt mere af statsdrevne Virksomheder end af private; dertil kommer, at Statsdrift er sikrere og bedre end den private. Endnu i 1915—16 gav Statsbanedriften et Overskud af 9 Mill. Kr., og det var endda i Henhold til Taksterne af 1911, og selv den højtærede Ministers Kulindkøb i Fjor og i Aar har ikke berøvet mig Troen paa, at Statsdrift kan betale sig. Man har ogsaa fra store private Selskaber Eksempler paa, at der kan finde fejlslagne Spekulationer Sted, som kan ødelægge og ryste Selskabets Eksistens. Men lad mig blot for Nutidens Vedkommende som Eksempel paa Statsdriftens Konkurrenceedygtighed nævne den Leverance paa 10 Millioner finske Markstykker, som den kongelige Mønt for nylig har faaet efter en Licitation, hvor den stod lige med private Virksomheder;

og for at blive under den højtærede Ministers egen Domæne saa er det meddelt mig, at et enkelt Uddybningsfartøj under Vandbygningsvæsenet i 1920—21 har sparet Staten for 150 000 Kr., sammenlignet med, hvad det tilsvarende Arbejde vilde kostet at udføre privat, og saa er der endda medregnet Forrentning, Amortisation, Pensionering o. s. v.

Nej, det er aldeles ikke paa Forhaand givet, at Statsdrift er den dyreste, men det er meget farligt, at det fastslaas som et politisk Dogme, saaledes som jeg forstaar, at i alt Fald Venstre og de Konservative er i Færd med at gøre det. Det er nemlig en meget bekvem Sovepude for en Administrationschef at hvile paa, han vil med den Formel i Haanden kunne klare enhver Kritik fra de Herrers Side, naar de selv anerkender den Formels Rigtighed, man kan endda sige, at han vilde gøre sig skyldig i en politisk utilgivelig Handling, hvis han kom for Skade at føre Bevis for, at de Herrer ikke havde Ret. Jeg har en Gang hørt en Administrationschef — heldigvis har jeg kun hørt denne ene, men der er maaske flere — udtale sig paa følgende Maade med Hensyn til den Virksomhed, han var sat til at administrere: Der er den Forskel paa Stats- og Privatdrift, at Staten maa sætte det gode som Nummer eet og det økonomiske i anden Række. Ser man til en Sammenligning paa gode private Selskaber, sætter de begge disse Ting i samme Plan, medens mindre fine Selskaber sætter det økonomiske i første Plan. Denne Administrationschef hvilede aabenbart overordentlig trygt paa den Sovepude, som Formelen om den dyre Statsdrift er, og hvis ikke dette var, vilde man formentlig straks afskedige en saadan Embedsmand og give hans Efterfølger den Opgave at faa Statsdriften til at betale sig. Jeg kan altsaa ikke anerkende de Indvendinger, den højtærede Minister fremsatte, at Statsdrift ikke betaler sig, og særlig gælder de ikke her, hvor man altsaa som Modsetning opstiller et koncessioneret Selskab, dækket mod Konkurrence, sikkert et godt Udbytte og med en forud fastsat Overtagelseskurs for Aktierne. Her er saa vist ikke noget, der kan kalde paa det private Initiativ.

Naar den højtærede Minister sagde, at paa Fyn, hvor man har kommunal Drift, var selv med de 10 pCts Nedsættelse Indtægten pr. Abonnent endda højere end i Jylland, gør jeg opmærksom paa, at den højtærede Minister sagde: Indtægten pr. Abonnent, men at han ikke sagde, at